

Päätös

13.10.2021

VN/23399/2021
VN/23399/2021-VM-12

Kotikuntalain kokonaisuudistusta koskevan säädöshankkeen asettamispäätös

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut kotikuntalain kokonaisuudistusta koskevan säädöshankkeen. Kokonaisuudistusta valmistelemaan asetetaan ohjausryhmä ja lainvalmisteluryhmä.

Toimikausi Hankkeen toimikausi on 13.10.2021–31.3.2023.

Tausta Kotikuntalaissa (204/1994) säädetään henkilön kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymisestä. Kotikuntalain muutostarpeita keväällä 2020 selvittänyt hanketyöryhmä (VN/14804/2019, VM189:00/2019) ehdotti loppuraportissaan, että kotikuntalakiin tulisi tehdä kokonaisuudistus eli korvata nykyinen laki uudella lailla. Kotikuntalaki on säädetty yli 25 vuotta sitten ja siihen on sittemmin tehty lukuisia muutoksia. Siten jo pelkästään lakitekniset syyt puoltavat lain kokonaisuudistusta.

Kotikuntalakiin tai henkilön kotikuntaan on viittauksia lukuisissa muissa laeissa ja asetuksissa. Kotikuntalain sääntelyn muuttamisella voi siten olla vaikutuksia useiden eri hallinnonalojen toimintaan. Siksi kokonaisuudistuksen valmistelua varten tulee asettaa poikkihallinnollinen säädöshanke, jossa ovat edustettuina kotikuntalain soveltamisen kannalta keskeisten ministeriöiden, virastojen ja Suomen Kuntaliiton edustajat. Kokonaisuudistuksen tekemiselle tulee myös varata uudistuksen laajuus huomioon ottaen riittävän pitkä aika.

Tavoite Hankkeen tavoitteena on selvittää kotikuntaa koskevan sääntelyn muutostarpeet ja erilaiset sääntelyvaihtoehdot sekä valmistella niiden pohjalta ehdotus uudeksi kotikuntalakiin ja muut tarvittavat säädösmuutosehdotukset.

Tehtävä Hankkeen tehtävänä on selvittää kotikuntaa koskevan sääntelyn nykytila sekä siihen liittyvät muutostarpeet kotikuntalain ja muun henkilön kotikuntaa ja asuinpaikkaa koskevan sääntelyn osalta. Huomioon on otettava etenkin kotikuntasääntelyn soveltamisessa esiin nousseet ongelmat sekä kotikuntalain vaikutukset muussa lainsäädännössä säädettyihin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Lainsäädännön nykytilaa ja sen muutostarpeita arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota ainakin seuraaviin seikkoihin:

- yhteiskunnassa ja muussa lainsäädännössä tapahtuneet muutokset kotikuntalain säätämisen jälkeen
- kotikuntalakia ja siihen liittyvää muuta lainsäädäntöä koskeva viranomaisten soveltamiskäytäntö ja tuomioistuinten oikeuskäytäntö
- henkilön kotikunnan määräytyminen ja sen suhde henkilön tosiasialliseen asumiseen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

29 516 001
 35 829 516 001

valtiovarainministerio@vm.fi

- kotikuntalain säännösten suhde väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettuun lakiin (661/2009), ulkomaalaislakiin (301/2004) ja muuhun lainsäädäntöön
- ulkomailta Suomeen tulleiden henkilöiden oikeus saada kotikunta sekä kotikunnan menettäminen tilanteissa, joissa henkilöt eivät enää täytä kotikunnan saamiselle asetettuja edellytyksiä
- kansainvälisten järjestöjen työntekijöiden oikeus kotikuntaan Suomessa
- muiden kuin muuttavan henkilön itsensä oikeus muuttoilmoituksen tekemiseen
- viranomaisten toiminnan digitaalisuuden tuomat vaatimukset ja mahdollisuudet
- viranomaisten välinen yhteistyö ja kotikuntaa koskevien tietojen luovuttaminen, tarvittaessa salassapitosäännösten sitä estämättä

Hankkeen keskeisenä kysymyksenä on varmistaa, että väestötietojärjestelmään tehtävät kotikuntamerkinnot ovat ajantasaisia ja paikkansapitäviä, jotta muut viranomaiset voivat omassa ratkaisutoiminnassaan luottaa niihin. Toisaalta on varmistettava henkilöiden perusoikeuksien toteutuminen. Tämä edellyttää erilaisten sääntelyvaihtoehtojen kartoittamista. Lisäksi hankkeessa on otettava huomioon muut vireillä olevat uudistukset, joilla voi olla vaikutusta kotikuntaa koskevaan sääntelyyn. Tällaisia ovat ainakin valtiovarainministeriön hankkeet kuntapolitiikan tulevaisuustyöstä ja henkilötunnuksen uudistamisesta sekä oikeusministeriön ja valtiovarainministeriön hankkeet hallinnon automaattisesta päätöksenteosta.

Tehdyn selvitystyön pohjalta hankkeessa on valmisteltava ehdotus uudeksi kotikuntalaiksi ja muut tarvittavat säädösmuotosehdotukset. Ehdotus tulee laatia hallituksen esityksen muotoon.

Organisointi Hankkeen työ toteutetaan ohjausryhmässä ja lainvalmisteluryhmässä. Ohjausryhmän tehtävänä on ohjata, linjata ja seurata hankkeen toteuttamista sekä huolehtia eri hallinnonalojen osallistumisesta siihen. Lainvalmisteluryhmä vastaa lainsäädännön nykytilaa ja muutostarpeita koskevien selvitysten tekemisestä sekä uuden kotikuntalain ja muiden tarvittavien säädösmuotosehdotusten valmistelusta.

Ohjausryhmä

Puheenjohtaja

Alivaltiosihteeri Päivi Nerg, valtiovarainministeriö

Jäsenet

Hallitusneuvos Minna-Marja Jokinen, valtiovarainministeriö/KAO

ICT-johtaja Jarkko Levasma, valtiovarainministeriö/JulICT

Lainsäädäntöneuvos Lauri Koskentausta, oikeusministeriö

Ylijohtaja Eeva-Riitta Pirhonen, opetus- ja kulttuuriministeriö

Lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola, sisäministeriö

Hallitusneuvos Kirsi Ruuhonen, sosiaali- ja terveysministeriö

Neuvotteleva virkamies Lari Anttonen, työ- ja elinkeinoministeriö

Ylijohtaja Timo Salovaara, Digi- ja väestötietovirasto

Johtava asiantuntija Ulla Vainikka, Maahanmuuttovirasto

Osaamiskeskuksen päällikkö Suvi Rasimus, Kansaneläkelaitos

Johtava lakimies Sami Uotinen, Suomen Kuntaliitto

Jäsen ja sihteeri

Lainsäädäntöneuvos Ville Koponen, valtiovarainministeriö/KAO

Sihteerit

Avustava lakimies Anna Rajala, valtiovarainministeriö/KAO

Lainvalmisteluryhmä*Puheenjohtaja*

Lainsäädäntöneuvos Ville Koponen, valtiovarainministeriö/KAO

Jäsenet

Erityisasiantuntija Perttu Wasenius, valtiovarainministeriö/JulkICT

Hallitusneuvos Kirsi Lamberg, opetus- ja kulttuuriministeriö

Johtava asiantuntija Tuuli Tuunanen, sisäministeriö

Hallitusneuvos Henna Huhtamäki, sosiaali- ja terveysministeriö

Henkikirjoittaja Päivi Riekkalainen, Digi- ja väestötietovirasto

Erityisasiantuntija Hannu-Pekka Peura, Maahanmuuttovirasto

Lakimies Antti Klemola, Kansaneläkelaitos

Lakimies Annika Korpela, Suomen Kuntaliitto

Sihteerit

Avustava lakimies Anna Rajala, valtiovarainministeriö/KAO

Hankkeen tekninen sihteeri

Marja Leena Lukin-Elo, valtiovarainministeriö/KAO

Ohjausryhmä ja lainvalmisteluryhmä voivat järjestää tarpeellisiksi katsomiaan seminaari- ja työpajatilaisuuksia, kuulla asiantuntijoita ja sidosryhmiä sekä teettää erillisselvityksiä.

Kustannukset

Valtion viranomaisten osalta työ tehdään virkatyönä. Muut kustannukset maksetaan momentilta 28.01.01 (valtiovarainministeriön toimintamenot).

Kuntaministeri

Sirpa Paatero

Finanssiasiantuntija

Unna Heimberg

Jakelu Päätöksessä mainitut

Tiedoksi Liikenne- ja viestintäministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Puolustusministeriö
Sisäministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö/valtiovarainministeri Annika Saarikko
Valtiovarainministeriö/valtiosihteeri Maria Kaisa Aula
Valtiovarainministeriö/valtiosihteeri kansliapäällikkönä Juha Majanen
Valtiovarainministeriö/osastopäällikkö, ylijohdaja Terhi Järvikare
Valtiovarainministeriö/osastopäällikkö, ylijohdaja Pauli Kariniemi
Valtiovarainministeriö/hallinto- ja kehitysjohtaja Anu Nousiainen
Valtiovarainministeriö/osastopäällikkö, ylijohdaja Juha Sarkio
Valtiovarainministeriö/osastopäällikkö, ylijohdaja Mikko Spolander
Valtiovarainministeriö/osastopäällikkö, budjettipäällikkö Sami Yläoutinen
Valtiovarainministeriö/erityisavustaja Valtteri Aaltonen
Valtiovarainministeriö/erityisavustaja Tiina Isotalus
Ympäristöministeriö
Digi- ja väestötietovirasto
Kansaneläkelaitos
Maahanmuuttovirasto
Suomen Kuntaliitto